



De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Furseo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

credo, interdum alludente, & prouocante cupiditatem tuam Domino, tanquam excitata in fidem tuam persecutione peragebas. Et verè puto neminem diffiteri, tibi ad martirium tempus, non animum, defuisse. Quotidiana siquidem in sincerissimis tractatibus confessione patris & filij & spiritus sancti testis fuisti: nec facillè tam exertè, tam lucidè quisquam de diuinitatis trinitate disseruit, cum eam in personis distingueres, & gloriæ æternitate ac maiestate sociares. Memento itaque amice Dei, mememento iugiter nostri: Deo incoquinatus assistis, canens illud canticum nouum, & sequens Apo. 14. agnum quocunquè vadit. Tu illi pedisequus, tu pro nobis patronus, orationum nostrarum interpres acceptabilis, & fortis assertor. Profusas ad sepulcrum tuum alumni gregis preces perfer: Impetra, vt conspiratione communi Sacerdos & populus, quæ iussisti, quæ docuisti, aliquatenus obtinere mereatur: Per Dominum nostrum Iesum Christum, qui te in gloriam suam assumpsit, atq; cum patre suo sanctoque spiritu, viuit & regnat Deus per omnia secula seculorum, Amen.

VITA S. FVRSEI, CUIVS PRAECLARE ET
PROLIXE MEMINIT BEDA VENERABILIS LIB. 3.

Cap. 12. *Historia Ecclesiastica gentis Anglorum: vbi etiam*

multa ad verbum ex hac recitat vita. Exstat

in egregijs M. S. codicibus.



FIRMI vir vitæ venerabilis, Furseus nomine: nobilis quidem genere, sed nobilior fide: seculi dignitate inter suos clarus, & in diuinorum gratia munerum præcipuus. Huius viri infantia, claris quibusdam miraculorum præfagijs apparentibus, pollebat. Summis etiam sacerdotibus per diuinam prouidentiam commissis, sacris literis & monasticis erudiebatur disciplinis. Crescente verò ætate, gratia prouidentia erga illum bonorum affectuum quotidie crescebat. Erat forma præcipuus, corpore castus, mente deuotus, affabilis colloquio, amabilis aspectu, prudentia præditus, temperantia clarus, in interna fortitudine firmus, censura iustitiæ stabilis, longanimitate assiduus, patientia robustus, humilitate mansuetus, charitate sollicitus, & ita cum decor sapientiæ adornabat, vt secundum Apostolum, sermo illius semper in gratia sale esset conditus. Bonorum ergo operum gratia plenus, patriam parentesque relinquens, sacræ scripturæ studijs aliquot vacabat annis: instructusque, monasterium in quodam construxit loco, vbi vndique religiosi confluentibus ad eum viris, aliquos etiam parentum suorum pia sollicitudine euocare curauit. 16. IANUAR.

Hac ex causa dum patriam parentesque visitare properaret, vt inter illos sacri verbi semina spiritualibus seminaret eloquijs, quadam die corporis egrotantis molestia corripitur, ac deinde ad paternam, amicis suggerentibus, commigravit domum. Ille verò male habens, superque alterius manum innitens, quò volebat, perrexit: & haud longè à domo vespertinalem exorsus psalmodiam, & orationi intentus, tenebris subito circumdatus stetit. Nec enim pedes mouere infirmatus valebat, sed quasi iam mortuus, ad proximam deportatus est casam. Et cum se tenebrarum caligine circumdari vidisset, quantum manus desuper ad se extensas conspexit, quæ tenentes illum per brachia, niuis subuolabant pennis. Manus quippe sub pennis erant, quæ illum ex vtraque parte sustinebant, & quasi per caliginem angelica cernebat corpora. Altius verò perueniens, mirifico splendentes fulgore, facies sanctorum cernebat angelorum: vel, vt certius dicam, claritatem eximia lucis ex ipsiis angelicis intuebatur conspectibus, nec aliquid corporeum, nisi luminis claritatem potuit videre. Tertium quoque angelum, armatum scuto candido, & fulgureo gladio, claritate præcipuum se præcedere conspexit. Hi tres cælicolæ, splendentes pari fulgore, miræ suauitatis dulcedinem alarum sonitu, carminum modulamine, conspectus pulchritudine, illius animæ inferebant. Canebant autem vno incipien-

Quam fuerit martyrij cupidus.

Apo. 14.

S. Fursei egregie virtutes & doctes.

Coloss. 4.

Condit monasterium.

Viso mirabilis.

Cumq; victus satanas, sicut contritus coluber, caput releuasset venenosum, dixit: Ociosos sermones sapè protulit, non debere eum illæsum vita perfrui beata. Sanctus angelus dixit: Nisi principalia protuleritis crimina, propter minima non peribit. Ac-
Matth. 6,
 cusator antiquus dixit: Nisi remiseritis hominibus peccata eorum, nec pater vester caelestis dimittet vobis peccata vestra. Sanctus angelus respondens, ait: Vbi se vindicauit, vel cui iniuriam fecit? Diabolus dixit: Non est scriptum, Si vindicetis: sed, Si non remiseritis de cordibus vestris. Sanctus angelus excusans, dixit: Indulgentiam in corde habuit, sed consuetudine humana continuit. Diabolus respondit: Sicut accepit malum ex consuetudine, ita accipiet vindictam à superno iudice. Sanctus angelus dixit: Iudicemur ante Deum. Ter victus inimicus, viperea restaurat venena, dicens: Si iustus est
Matth. 18,
 Deus, hic homo non intrabit in regnum cælorum. Scriptum est enim: Nisi conuerfi
ibidè.
 fueritis & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum. Hoc verbum minimè impleuit. Sanctus angelus dixit: Iudicemur ante Dominum. Præliante sancto angelo, contriti sunt aduersarij.

Tunc sanctus angelus, qui à dextris eius erat, dixit: Respice mundum. Tunc vir sanctus respexit, & vidit vallem tenebrosam sub se in impositam, & vidit quatuor ignes
ibidè in aère, aliquibus spatijs à se distantes. Dixitque rursùm sanctus angelus: Qui sunt hi ignes? Vir Domini se nescire respondit. Cui angelus sanctus dixit: Hi sunt quatuor ignes, qui mundum succedunt, postquam in baptismo homini omnia peccata dimittuntur, per confessionem & abrenunciationem diabolo, & operibus eius & pompis. Vnus est mendacij, cum hoc, quod in baptismo abrenunciare satanæ & omnibus operibus eius promiserunt, minimè implent. Alter cupiditatis, cum mundi diuitias amori caelestium præponunt. Tertius diffensionis, cum animos proximorum etiam in superuacuis rebus offendere non formidant. Quartus impietatis, cum infirmiores spoliare & eis fraudem facere pro nihilo ducunt. Ignis verò crescens in maius, effectus est vnus, & illi appropinquabat: timensque ignem minacem, sancto angelo secum loquenti ait: Ignis mihi appropinquat. Cui respondit angelus: Quod non accendisti, non ardebit in te. Licet enim terribilis sit & grandis iste ignis, tamen secundum merita operum singulos examinat: quia vnus cuiusq; cupiditas in isto igne ardebit. Sicut enim corpus ardet per illicitam voluptatem, ita & anima ardebit per debitam pœnam. Tunc vidit sanctum angelum præcedentem ignem, flammamque diuidere in duos muros vtroque latere: & duo sancti angeli erant vtroque latere, ab igne qui defendebant eum.

Vidit quoque quatuor dæmonia immunda, per ignem volantia, bellum horribile in medio ignis conſtruentia. Et dixit vnus ex illis: Seruus, qui scit voluntatem domini
Luc. 12,
 sui, & non facit digna, plagis vapulabit multis. Sanctus angelus respondit: Quid enim iste de voluntate Domini sui non adimpleuit? Satanas respondit: Dona iniquorum recepit. Sanctus angelus respondit: Credidit enim quod vnusquisque eorum egisset pœnitentiam. Diabolus dixit: Antè debuit probare pœnitentiæ perseuerantiam, & sic fructus suscipere. Munera enim excæcant oculos sapientium, & peruertunt verba iustorum. Sanctus angelus respondit: Iudicemur ante Dominum. Fallax diabolus succumbens, in blasphemias contra authorem erupit, dicens: Vsq; nunc æstimauimus Deum esse veracem. Sanctus angelus respondit: Quid enim aliud est? Procacissimus dæmon dixit: Quia omne delictum, quod non purgatur super terram, in cælo esse vindicandum promisit, per Esaiam prophetam clamans: Quod si nolueritis, & me ad iracundiam
Deut. 16,
 pro-uocaueritis, gladius deuorabit vos. Hic homo non purgauit delicta sua in terra, nec vindictam hinc recipit: vbi est ergò iustitia Dei? Sanctus angelus increpans in eos, dixit: Nolite blasphemare, dum nescitis occulta Dei iudicia. Diabolus respondit: Quid enim hinc occultum? Sanctus angelus dixit: Quandiù speratur pœnitentia, comitatur hominem diuina misericordia. Satanas respondit: Sed nullus tamen hinc est locus pœnitentiæ. Angelus respondit: Profunditatem mysteriorum Dei ignoratis: fortasè etenim erit. Diabolus dixit: Discedamus ergò, dum iudicandi ratio non est.

Alius verò satellitum eius dixit: Adhuc restat illi angusta porta, per quam nisi pauci non intrant: ibi illum superare poterimus: Diliges proximū tuum sicut teipsum. Sanctus angelus respōdit: Vir iste in proximos suos operatus est bona. Aduersarius respondit: Non sufficit operari bona, nisi etiā sicut semetipsum proximū dilexerit. Sanctus angelus respōdit: Fructus dilectionis, est bona operari: quia Deus reddet vniciq; secundum
Rom. 2,
 opera

opera sua. Improbus dæmon dixit: Sed quia verbū Dei diligendo non impleuit, dānandus est. Pugnāte turba nefanda, sancti angeli victores suere. Victus sex vicib⁹ diabolus, more suo in blasphemiam erupit, dicens: Si Deus iniquus non est, & si mendacium, & verborum illius transgressio ei displicet, vir iste pœnarum expers non erit. Promisit enim seculo abrenunciare, & e contrario seculum dilexit, contra Apostoli præceptum, dicentis: Nolite diligere mundum, neq; ea quæ in mundo sunt. Virum ergò hunc nec propria sponsonis sermo, nec Apostoli prohibuit sententia. Sanctus angelus respondit: Non sibi soli ea, quæ sunt seculi, sed omnibus indigentibus dispensanda dilexit. Nefandissimus diabolus dixit: Qualicumq; modo diligatur, contra præceptum diuinum est, & contra sponsonem Christianitatis in baptismo. Visus aduersarijs, angelis Vincentibus, rursus diabolus ad callidas cōuertitur accusationes, dicens: Scriptum est, Nisi annunciaueris iniquo iniquitatem suam, sanguinem eius requiram de manu tua. Hic non annunciauit dignè peccantibus pœnitentiam. Sanctus angelus respondit: De hoc enim tempore scriptum est: Prudens in tempore illo tacebit, quia tempus pessimum est. Quando enim auditores despiciunt verbum, lingua etiam doctoris loqui præpeditur, dum videt quòd audita prædicatio despicitur. Accusator antiquus respondit: Ille tamen vsq; ad passionem annunciare debet, nec consentire, nec tacere.

In omni verò contradictione dæmonum præualida nimis extitit pugna, donèc iudice Domino triumphantibus eius angelis, contritis deuicisque aduersarijs, immensa claritate vir sanctus circumfulsus est, sanctorumque angelorum choris concinentibus: Nullus labor durus videri debet, nullum longum tempus, quo gloria æternitatis acquiratur, quæ lætitia simul & dulcedine completur. Tunc sursùm adspiciens, vidit immensa agmina, eximia claritate fulgentia, angelorum præcedentium, sanctorumq; hominum aduolantia, quasi alis immensæ coruscationis circundantia eum, omnemq; formidinem ignis ac deformium spirituum terrores præcūl abijcientia. Conspicit verò duos venerabiles viros illius prouinciæ, in qua ipse vir Domini Furseus notus erat: quos videns obisse credebatur. Hos præfules cunctorum memoria vsq; ad nostra tempora celebrat: propiusq; ad se accedentes vidit, ac familiariter propria dicentes nomina: qui vocabantur Boëanus & Meldanus: & loqui eum eo cœperunt. Tunc adspiciebat magnam cæli serenitatem, & duos angelos proximam cæli iucunditatem repentes, quasi per ostium intrantes æthereum, ac repente circa illos magnitudinem claritatis, & quasi per quatuor choros cantantium multitudines angelorum ac dicentium: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Tunc anima illius dulcedinem supernæ modulationis ac sonitum ineffabilis lætitiæ, intra cælum sonantis intendente, circumfunderunt eam agmina angelorum, stantia à dextris eius, de quibus vnus ait: Scis, vbi agitur hæc lætitia & gaudium? Illo respondente se nescire, sanctus angelus respondit: Apud supernum conuentum, vnde & nos sumus. Tunc mens omnem laborem tribulationis obliuiscens, immensa complebatur lætitia: quia superna audiens carmina clariùs & modulatiùs resonare, pro se sola decantari computabat, admiransq; ait: Magnum est gaudium, hæc auscultare carmina. Cui dixit angelus Domini: Hoc auditu nos pro ministerio dispensationis humanæ sæpè priuamur, & quod nos annunciando laboramus, dæmonia humana corrumpendo corda dissipant.

Rursumque angelus Domini beato viro, ad carmina cælestia audienda intento, loquitur: In hoc cælesti regno nulla vnquam tristitia, nisi de hominum perditione fieri potest. Tunc prædictos sacerdotes, cum ingenti claritate à secreto cæli procedere, angelica forma radiantes, & ad se venire conspici, ac sibi ad seculum redire præcipiunt. At ille tacēs, & huius nunciij tristitia stupefactus, in momento reuersus est, sanctis angelis eum reportantibus: præfati verò viri venerabiles spatium poscunt cum eo loquendi, & dicunt: Quid times? Vnius diei iter est, quo laboraturus es. Prædicans ergò, omnibus annuncia, quia in proximo est vindicta. Beato autem Furseo interrogante de mundi fine, aiunt finem creaturæ etiam tunc non esse, quanuis in proximo sit: sed famis & mortalitatis plagis humanum genus esse vexandum: quod etiam signo Solis, cum radios suos præterito anno abscondisset, in modum lunæ iugiter splendente significatum est. Duo verò genera sunt famis: vnum in abundantia sapientiæ intelligendi verbum Domini, & non implendi: aliud verò, tenacia mentis in abundantia diuitiarum: sed de vna radice amaritudinis generantur. Sicut enim auarus non impletur pecunia, quia

aua-

Sententia
memora-
bilis,Boëanus
& Mel-
danus Episco-
pi cū eo lo-
quuntur,Famis duo
genera.

auaritiæ amaritudo non sentit dulcedinem de perceptis bonis, inhiando ad ea, quæ illicita sunt: sic etiam sermonis Domini dulcedinem, malitiæ amaritudine occupatæ & detentæ non sentiunt animæ. Mortalitas verò propter Dei patientiam, modicum quidem detenta est: sed quicumque hæc signa videt, vel monita sanctæ scripturæ despicit, si non egerit pœnitentiam, mors illius proxima est.

Et quâuis omnibus diuina monita contemnentibus superni iudicis ira iam iam imineat, maximè tamen super doctores ecclesiæ ac principes furor illius iratus est: quia pereunt animæ fidelium per huius mundi illecebrosa vitia, per suggestionem militantis diaboli, per negligentiam Doctorum, per mala exempla prauorum principum. Doctores nanque prophetarum libros considerantes, intelligant, & quale sit hoc tempus, cognoscant. Viri nanq; dimidij operis sunt: quia per omnipotentis Dei misericordiam alij largitatis gratiam sunt adepti, sed carnis incontinentia sunt lubrici: Alij verò corpore quidem sunt casti, sed auaritiæ æstibus sunt cupidi. Alij quoquè habent gratiam lenitatis, sed rancore animi sunt pusillanimes. Alij autem non recordando iniurias suas, citò ignoscunt: sed minùs cor cautè custodiendo, citiusq; irascendo, rixas prouocant. Alij quod Deus singulis largiendo donauit, in hoc illi, quasi proprio labore acquirentes, gloriantur. Alij verò dum qui impugnabant, eos deuicerunt, corde vigili & bonorum operum econtrà instantia eos vincere omittunt. Sunt quoq; nonnulli, qui spiritualibus vitijs impugnantur: sed his omissis, corpus in abstinentia affligunt, Verbi gratia: Nocturnas illusiones pati, magnum crimen existimant: superbiam verò quæ angelos de supernis deiecit, pro nihilo computant: auaritiã, quæ primum hominem de paradisi expulit amœnitate, nõ execrantur: nec inuidiam, per quam parricida Cain fratrem suũ Abel interfecit: Falsum quoquè testimonium, per quod Saluator damnatus est, aut blasphemiam non execrantur: non considerant, quales vel quantæ vindictæ super eos, qui talia egerint, venturæ sunt. Multi enim cibis, quos Deus ad percipiendũ cum gratiarum actione creauit, abstinentes, hæc nefanda quasi licita sumunt: hoc est, superbiam, auaritiã, inuidiam, falsum testimonium, blasphemiam: per quæ detrahendo, quasi carnes proximi cum sanguine illius comedunt: & quæ leuiora sunt in Dei iudicio, grauiora iudicant: grauiã verò, leuiora putant. Omnis ergò doctor singulis vitijs congrua debet opponere medicamenta. Nam qui hæc vitia leuiora esse aut gula aut fornicatione existimat, animarum inimicus potius, quàm doctor, iudicandus est.

Bona sua
qui vitijs
corrumpant.

Gen. 4

Vitia con-
trarijs cu-
randa vir-
tutibus.

Curatio ergò superbix, est increpatio coram omnibus, humiliatioq; crebra in luto & cinere. Auaritiæ verò medicamentum, est largitatis dispensatio in vniuersos per beneuolentiam & benignitatẽ. Medicinam autem facit falso testi, humiliter confiteri ei, in quem falsa congescit verba, & ab eo indulgentiam supplicare. Blasphemix quoquè malum, medicamento sanatur per humilitatem subiectionis, & per linguæ ab omni inutili locutione refranationem, atq; per orationis instantiam. Contraria enim vitia, contrarijs virtutibus curantur. Nec satis est corpus affligere, si animæ à malitia & nequitia non curantur. Principes ergò & doctores ecclesiæ Christi, animas fidelium ad pœnitentiã lamentum post culpas prouocent, & eas spirituali pastu doctrinæ, ac sacri corporis & sanguinis participatione solidas reddant. Nolentes verò excommunicent, nè reatum damnationis de neglectis sustineant, vltimum pro vite, & alium pro oliua plantantes, dum plus terrenum & infructuosum laborem diligunt, quàm charitatem, quæ omnium radix est & culmus esse dinoscitur bonorum operum.

Contra doctores iratus est Dominus, eò quòd diuinos libros negligentes, curas huius mundi cum omni dilectione gerunt. Si enim legentes prophetarum dicta intelligerent, contingeret, quòd nec is, qui à mortuis resurrexit, plus timoris atq; compunctionis, quàm illa, audientibus inferre possët. Sed nemo est qui prohibeat, aut qui propellat. Rex enim & sacerdos, vnusquisque secundum quod rectum sibi videtur, hoc facit. Causa verò & radix omnium malorum, est superbia. Populus enim contra regentem erigitur, clerus contra sacerdotem, monachi contra abbatem, filij contra parentes, iuuenes contra seniores superbiendo dissentunt. Sed sicut vnusquisque eorum subiectus, prælato sibi non didicit obedientiam humilitatis exhibere: sic iusto Dei iudicio agitur, vt illi cæteris prælato nullus humilietur: & quod ab illo superbiẽte alius iniuste sustinuit, ille ab alio per districti iudicis iustitiam dolens sufferat. Malum ergò superbix, quod supernam angelorum curiam destruendo corruerat, præsens quoquè seculum inordinatè

Superbia,
malorum
omnium
causa.

Suo quisq;
munere vt
fungi debe
re.

Deo gratif
simum bo
ni operis sa
crificium.

Pœniten
tia agenda.

dinatè peruertendo destruit. Conuersus quoquè ad beatum Furseum præfatus sacerdos Boëanus, qui hæc diligenter perorabat, ait: Vitam tuam, creaturis Dei vtendo, serua: omne quod malum est, abnegando respue. Esto sicut fidelis dispensator, nihil tibi præter victum & vestitum vendicans, sisque in offerendo lucro, sicut in augendo, temperatus. Qui enim sic libenter donat, sicut donatum suscipit, os mutorum aperire poterit, nihil mendicans, nulli negans. Deo odibile est, aliena petere, & propria retinere. Pauperibus enim & vinctis conuenit petere: habentibus autem, egenis dispensare. Eleemosynæ verò, nullo rogante, dispensandæ sunt pauperibus. Bona quoquè in omnes homines operanda sunt, maximè in domesticos fidei. Iniquorum verò dona in pauperes & omni solatio destitutos impertienda sunt. Nulla ergò discordia in ecclesia Dei fit, sed qui in plebe sunt, apostolico ordini & doctrinæ sanctæ insistant. Qui verò in monasterijs degunt, cum silentio operantes, suum panem manducant. Sunt verò nonnulli, qui à doctrinæ officio se excusant, & propter curas seculi in publicum prosiliunt. Bonum igitur quod agunt, in occulto ponentes, lucem boni exempli proximis abscondunt: seculi verò causas seu contentiones in publico agentes, mortiferæ cupiditatis venenum publicè eorum cordibus infundunt. Te ergò ipsum nec semper remotum, nec semper in publico decernas: sed quando te remotum esse volueris, omni custodia teipsum serua, omnia diuina obseruando præcepta. Et quando in publicum processeris, ad animarum salutem, non ad huius mundi inhanda lucra, animum intentum adhibeto. Sed & si quis tibi prima hora diei dona contulerit, & ante vesperum pœnituerit, sicut libens suscepisti, ita hilaris ei restitue. Nullam quoquè patrimonio custodiam, nullam curis huius seculi intenti cordis diligentiam adhibeas: sed omnibus aduersantibus vel contrarijs, puri pectoris indulgentia, bona pro malis rependas, pro inimicis summum supplica Deum. Qui enim cordis lenitatem contrarijs & sibi resistentibus illè sam seruauerit, omnium ferarum & bestiarum ferocitatem in mansuetudinem conuertit. Nullum enim boni operis sacrificium sic Deo acceptabile est & probatum, quàm patientissimi cordis contra omnes iniurias lenitatis mansuetudo, pro qua omnia aduersa ac damna, quasi lucra & prospera, spe futuræ remunerationis lætus, Domino iuuante, suscipit.

Duo enim humanæ animæ inimici esse probantur, diabolus & mundus: & vnusquisque eorum vicissim alterius dilectionem insinuat, vt per hoc, quòd anima mundi huius illecebris substernitur, ab aduersario vincta & possessa teneatur. Vade ergò, terræ huius Hyberniæ principibus verbum Dei annuncians, vt relicta iniquitate, per pœnitentiam ad salutem perueniant animarum. Tum deinde excellentioribus sanctæ ecclesiæ sacerdotibus hæc ipsa annuncia, quòd omnipotens Deus zelotes est, si plùs amant seculum, quàm ipsum. Negligentes enim animarum vtilitates, lucris huius seculi deseruiunt, & ad mortem feram prædicant pœnitentiam: & tunc eorum dona suscipientes, ignem de illorum tormentis perferunt.

His dictis, supernum illud angelorum cælo receptum est agmen, beatoque Furseo cum tribus angelis solis ad terram reuersuro, maximus appropinquabat ignis. Sed angelus Domini, sicut antè, medium diuidens sindebat ignem, virumque vnum ex igne profluentem vidit, dæmonibus illum proijcientibus: qui veniens super humerum eius, maxillam maxillæ eius impressit. Cognoſcebat autem virum, quia ei vestimentum proprium moriens perdonauit, humerumque eius ac maxillam incendens, ab angelo sancto in ignem, vnde exijt, proiectus est. Angelo autem, qui à sinistris volabat, inter beatum virum & ignem stante, dexter illum virum angelus in flammis proiecit. Tunc diabolus antiquas repetens fallacias, dixit: Nolite repellere, quem antè suscepit: & sicut eius bona suscepit, sic de pœnis eius particeps esse debet. Angelus Domini respondit: Non propter auaritiam, sed propter animam eius liberandam suscepit. Cessauitque ignis. Tunc dixit angelus Domini: Quod incendisti, hoc arsit in te. Si enim huius viri, in peccatis suis mortui, vestimenta non suscepisses, nec pœnæ illius in corpore tuo arderent.

Prædica ergò omnibus, quòd pœnitentia agenda est, & à sacerdote suscipienda vsq; in extremam horam: sed tamen nisi pœnituerit, nihil substantiæ eius suscipiendum, nec corpus eius in sancto sepeliendum est loco. Viuo tamen prædicetur acrius, quatenus cor illius amaritudo compunctionis tangat, tangensque purget, omnibusque pristinis renuncians iniquitatibus, eleemosynas vbertim pauperibus distribuat. Nihil tamen exindè

exindè à sacerdote ei prædicante suscipiatur, sed iuxta sepulcrum eius bona illius pauperibus diuidantur, nè in aliquo iniquitatis illius particeps sit. His atque alijs sanctæ exhortationis sermonibus instructus, super tectum ecclesiæ inter sanctos constitit angelos, suumque corpus considerans, nec parietes domus, nec turbam lugentium, nec ipsa corporis indumenta videre potuit: iubeturque ab angelo proprium cognoscere & resumere corpus.

Tunc ille quasi ignotum cadauer timens, noluit illuc appropinquare. Cui respondit angelus: Noli timere hoc suscipere corpus, quod sine vlla repugnatione infirmitatis vel vitiorum expugnantium, quanuis inualidum, sanum tamen habere poteris. Concupiscentias enim illicitas in hac tribulatione superasti, vt vetera contra te non præualeant. Tunc vidit pectus illius corporis aperiri. Dixitque ei angelus: Reuiuiscens corpus tuum, aqua fontis superfundatur, & nullum dolorem, nisi tantum concremationis, sentire poteris: Benefacientemque te omnem gressum tuum vsque in finem videbimus, & sic te lætum beneque operantem suscipiemus. Exurgens autem vir sanctus quasi ex profunda mortis quiete, conspiciensque parentum multitudinem vel vicinorum, siue etiam clericorum, ingemiscensque magnitudinem humanæ stultitiæ, arduumque & difficilem transitum admirans, magnitudinem quoque remunerationis peruenientibus ad beatas sedes, singulis per ordinem annunciabat: cumque viua superfusus esset aqua, incendium inter scapulas illius, quod de iniquo sumpsit viro, & in facie eius apparuit, mirumque in modum quod anima sola sustinuit, in carne demonstrabatur. Egressus inde, verbum Dei prædicabat, & ea, quæ viderat vel audierat, omnibus populis Scottorum annunciabat.

Erat verò in illo incomparabilis gratia, nihil terrenum vsquam petente, omnipotentique Deo se tribuente: Prælati & subditi, æqualibus & minoribus, magnatibus & regibus timeudo: humilibus & contemptoribus seculi imitando, omnibus bonis amabili, iniquis & peccatoribus terribili, diuinisque virtutibus claro. Ex obsessis corporibus demonia fugabat, & pauperes recreabat. Dumque vnus anni spatium Hybernæ insulæ populos per doctrinam studium circumire studuisset, instabat dies anni uersarius, quo visionem à corpore sublatus viderat, memorans semper vnus diei iter sibi fuisse iniunctum. Multis denique sapientibus ac religiosis eum comitantibus viris, eadem nocte molestia corporali correptus est, in soloque tantum pectusculo vita palpitate, vidit angelum Domini ea, quæ ad opus prædicationis sunt congrua, sibi annunciantem, & vnus diei iter exponentem, ac duodecim annos in opere prædicationis completurum prædicentem: quod & ita factum est. Completis verò annis decem, omnibus sine personarum acceptione verbum Domini annuncians, & irruentium populorum multitudines non ferens, aliquantum etiam animos inuidia stimulante contra se commotos esse deprehendens, relictis omnibus, quæ habere videbatur, paucis cum fratribus ad insulam quandam paruulam in mare profectus est, atque exindè non multum post de Hyberniam peregrina litora petens, per Britannias in Saxoniam transuectus est: vbi honorificatus à Sigeberto rege & susceptus, verbo Domini Barbarorum mitigabat cor.

Completis verò duodecim annis, quos angelus prædixerat sanctus, quadam infirmitate correptus, angelica fruitur visione: vbi etiam de prædicationis instantia admonitus, nullum viuendi finem audiuit: tertiumque diem peregit tacendo, euangelicum præceptum admonens: Vigilate, & orate: quia nescitis diem neque horam. Quod vir Deo plenus intelligens, locum monasterij à prædicto rege sibi traditum accelerauit construere. Quod monasterium in quodam castro constructum, sylvarum & maris vicinitate amœnum, rex gentis illius Anna, ac nobiles quiq; tectis & muneribus adornarunt. His ritè gestis, vir sanctus ab omni seculi, atque ipsius monasterij cura alienare se cupiens, cum sapientibus fratribus hoc tractauit. Habuit enim secum reuerentissimos & spiritales viros, qui exemplo tanti viri, & in monasterij probatione, & in diuersis laboribus viæ, ad humilitatis & charitatis gratiam profecerant, inter quos etiam germanos proprios habuit, Foillanum, sanctum admodum virum, cui etiam sancti monasterij & animarum dereliquit curam: alter uero Vltanum, diuturna monasterij probatione ad eremitaliam vitam instructum, multis iam annis ab eodem electam: qui derelictis omnibus curis & rebus, nudus ad fratrem suum, qui iam theoricam pascebatur vitam, solus profectus est. Labori hi duo quotidiano & orationibus continuis deferuientes, annum

Reducitur
anima Fur-
sei ad cor-
pus.

Incompara-
bilis in Fure
sco gratia.

Angelum
videt.

Hanc Saxo-
niam, vocat
Beda pro-
uinciam Or-
ientalium
Anglorum.

Matth. 25;

Anna, rex
Orientalium
Anglorum.

integrum ibidem philosophabantur. Tunc quibusdam causis ingruentibus, à populo & rege altioris ingenij ad consilium vocatus, immò etiam compulsus, desideratum sibi eremi dereliquit locum, omniaque animo peruigili tractans, ac turbatam esse prouinciam gentilium incurfione prospiciens, nec ibi diurnum monasterialem ordinem perpensans, ad Galliarum litora dimissus, ordinatis omnibus, causa uisendi Romam nauigauit: ibique à Francorum rege Cloueo & Patritio Erchenaldo honorificè susceptus, monasterium in loco, quem nuncupant Latiniacum, construxit. At non multò post fratribus ordinatis, cum rege & Patritio iter agens, infirmitate corripitur. Ibiq; illo diu iacente, & virorum nobilium, vel ipsius reuerentissimi regis uisitatione frequentato, ab ore illius sermonis gratiam & condimentum uitæ assumentem æternæ. Et sic præsentia relinquens, ad æterna migravit regna. Corpus uero illius ab illustri viro Erchenaldo Patritio retentum causa ecclesiæ, quam sibi magno opere construxerat, in villa, cui Perona uocabulum est, ponitur. Et quia ipsius ecclesiæ dedicatio intra triginta parabat ur dies, in quodam loco in porticum interim corpus sanctum summa cum diligentia custoditur, ac post tot dies ita illud inuenitur, ac si eadem hora de hac luce fuisset egressus. Reuerenter ergò iuxta morem altare reconditur, ibique annis ferè quatuor demoratur. Constructa uero ad orientalem partem altaris domuncula, ibi post tot annos immaculatum corpus à reuerentissimis subuectum episcopis Eligio & Autberto, transfertur sine ulla putredine. Vbi etiam recta fide petentibus, merita illius clarescunt diuinis uirtutibus, adiuuante Domino nostro Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto uiuit & regnat Deus in secula seculorum, Amen.

Fursus in Gallijs condit monasterium.

Obitus S. Fursi.

Corpus eius post 4. annos adhuc incorruptum.

PASSIO BEATORVM MARTYRVM, BERARDI, PETRI, ACCVRSII, ADIUTI ET OTTONIS,
discipulorum beatissimi patris Francisci.

16. IANVAR.



S. Franciscus proficiscitur ad Sulthanum.

Veniunt in Lusitaniam.

Anctorum martyrum Berardi, Petri, Accursij, Adinti & Ottonis festiua gaudia nobis, fratres charissimi, celebrantibus, ipsorum quoque ordinem martyrij breuis sermo perstringat: ut quò illi per lucis uitæque contemptum, terrena quæque calcauerunt, eò mens nostra ad sublimiorem uirtutum palmam se erigat. Beatus nanque Franciscus, Minorum pater & fundator inelytus, cum diuina cerne- ret reuelatione se & suos pro aliorum salute uocatos, etiam impiæ Mahometicæ legis obseruatores pro posse deducere ad lucem fidei cupiebat. Vnde anno à sua conuersione undecimo multis cum periculis iter aggressus, ut Sulthani adiret præsentiam, ad Miramolini regnum præsentem destinauit sanctos, ut ipse Orientis, illi Occidentis populis Mahometicis salubre Christi prædicantes euangelium, quasi totum ad Christum conuerterent mundum. Hos autem potissimè pater beatus diuinitus reuelatos elegit, in quibus diuina uirtus, rerum gestarum gloria, & splendidissimis actionibus illustrata clarebat. Quibus ut itineris laborem cum obedientiæ merito susciperent, fratrem Vitalem, uirum utique omni sanctitate & discretione præcipuum, in prælatum præfecit.

At illi omnem spem & cogitatum in Dominum iacentes, & beati Patris pijs sermonibus & orationibus confortati, iter aggressi, tandem in Aragoniam peruenerunt. Vbi pater eorum Vitalis, diutini languoris morbo præuentus, diuina putans uoluntate suum iter impediri, ceteros abire permisit. Haud multo post interiecto tempore, Colimbriam Portugaliæ regni urbem deuenientes, ad reginam Oracham nomine se contulerunt. Apud quam per aliquot dies commorati, ipsius precibus deuotissimis uicti, ut ipsius uitæ terminum demonstraret, suppliciter Dominum rogauerunt. Factumque est, ut primò martyrij sui ordinem, & deferendas suas Colimbriam reliquias, ac ab ea honorificè suscipiendas, & post uitæ ipsius exitum reuelarent: quod & rei demonstrauit euentus. Siquidem post eorum sacra ossa, ab eadem regina in monasterio sanctæ Crucis de Colimbria condita, paucis euolutis diebus, matutinali hora iuxta sanctorum uaticini-